

CZŁOWIEK
W POSZUKIWANIU
PRAWDY

A MAN IN SEARCH OF
THE TRUTH

for. Marcin J. Jabłoński

Stanisław Górcz 87

CZŁOWIEK
W POSZUKIWANIU
PRAWDY

PRACE DEDYKOWANE PROFESOROWI
STANISŁAWOWI GŁAZOWI SJ
Z OKAZJI 70-LECIA URODZIN
I 50-LECIA ŻYCIA ZAKONNEGO

A MAN IN SEARCH OF
THE TRUTH

PAPERS DEDICATED TO PROFESSOR
STANISŁAW GŁAZ S.J.
ON HIS 70TH BIRTHDAY
AND MARKING 50 YEARS OF RELIGIOUS LIFE

REDAKCJA / EDITED BY
MARCIN J. JABŁONSKI

WYDAWNICTWO NAUKOWE
AKADEMII IGNATIANUM W KRAKOWIE

KRAKÓW 2021

Spis treści

<i>Od Redaktora</i>	9
---------------------------	---

CZĘŚĆ I

STANISŁAW GŁAZ SJ: CZŁOWIEK I NAUKOWIEC

<i>Stanisław Głaz SJ: Biografia – Bibliografia</i>	15
<i>Rozmowa Bogdana Lisiaka SJ ze Stanisławem Głazem SJ</i>	31
Adam Biela, <i>Stanisław Głaz jako uczonec</i>	46
Bogdan Lisiak, <i>Pojęcie doświadczenia religijnego według Stanisława Głaza</i>	56
Wiesław Smużny, <i>Stanisław Głaz jako plenerator malarstwa</i>	75
Bp Tadeusz Rakoczy, <i>List do Stanisława Głaza</i>	86
Tadeusz Borutka, <i>List do Stanisława Głaza</i>	88
Adam Biela, <i>List do Stanisława Głaza</i>	90
Tomasz Homa, <i>List do Stanisława Głaza</i>	92

CZĘŚĆ II

W POSZUKIWANIU PRAWDY – PERSPEKTYWA FILOZOFICZNA I PSYCHOLOGICZNA

Tomasz Homa, <i>Oblicza etosu</i>	95
Piotr Janik, <i>W stronę filozofii człowieka</i>	114
Stanisława Tucholska, <i>Sens życia w perspektywie psychologicznej</i>	127
Barbara Pilecka, Eric Ender, <i>Kryzys w związku małżeńskim</i>	153
Władysław Szewczyk, <i>Dylematy w prowadzeniu terapii dla małżonków</i>	176
Anna Błasiak, <i>Utracone rodzicielstwo – strata dziecka w wyniku poronienia</i>	194
Dariusz Krok, <i>Mediacyjna funkcja tworzenia znaczeń w relacjach religijności i hedonistycznego dobrostanu u późnych adolescentów</i>	211
Jacek Śliwak, Dominika Zarosińska, <i>Centralność religijności i style myślenia o religii a koherencja młodzieżowych grup religijnych</i>	233
Jan Bielecki, <i>Zachowania twórcze i zainteresowania niewidomych kobiet</i>	260
Robert Janusz, <i>Początek systematycznych badań empirycznych elektryczności i magnetyzmu</i>	268
Stanisław Radoń, <i>Stany transcendentne w świetle badań neuropsychologicznych</i>	290
Czesław Noworol, <i>Heurystyki kategorii rozmytych w etyce doradztwa kariery</i>	319

CZEŚĆ III
W POSZUKIWANIU PRAWDY – PERSPEKTYWA
RELIGIJNA I KULTUROWA

Maciej Ostrowski, <i>Chrześcijanin a środowisko naturalne</i>	343
Tadeusz Borutka, <i>Podstawowe cechy patriotyzmu. Aspekt socjologiczno-pastoralny</i>	362
Janusz Mólka, <i>Praca drogą do sukcesu</i>	396
Renata Jasnos, „ <i>Oto przede mną winnica moja, moja własna</i> ”. <i>Motywy i aluzje do obyczajów zaślubinowych w Pieśni nad pieśniami</i>	409
Andrzej Mrozek, <i>Między umową ślubną a poezją w tekstach z Ugaritu</i>	430
Anna M. Noworol OV, <i>Wierność: cnota i owoc nadziei</i>	449
Beata Topij-Stempińska, Andrzej Paweł Bieś, <i>Rodzinne tradycje edukacji młodzieży ziemiańskiej w szkołach jezuickich w Galicji w XIX wieku</i>	484
Justyna Łukaszevska-Haberkowa, <i>Osobowość religijna filologa, czyli obraz Boga w twórczości poetyckiej Zygmunta Kubiaka</i>	502
Janusz Smołucha, <i>Antyczne i chrześcijańskie źródła odczuwania piękna natury w świetle dzieł włoskich humanistów XIV–XV wieku</i>	516
Marek Rembierz, <i>Sztuka wobec przemijania: „formy tracone” w malarstwie Tadeusza Króla</i>	528
Leszek Gęsiak, <i>Ewolucja przekazu medialnego problematyki koronawirusa w polskich programach informacyjnych Radia Watykańskiego w pierwszej fazie rozwoju pandemii</i>	540
Iwona Paślawska-Smęder, <i>Wychowanie twórcze jako sposób osiągnięcia wewnętrznej harmonii ucznia i nauczyciela w czasie zdalnego nauczania</i>	558

CZEŚĆ IV
STANISŁAWA GŁAZA INSPIRACJE ARTYSTYCZNE

Wacław Jagielski, <i>Zamiast wstępu</i>	573
Helena Zadrejko, <i>Narodziny plenerów – impresje greckie</i>	575
Wiktor Jerzy Jędrzejak, <i>Czy artyście podróż jest koniecznie potrzebna?</i>	581
Janusz Karbowniczek, <i>Trzcina w plenerze (Plenery na Syros)</i>	586
Aleksiej Szkurat, <i>Polska – plener mojego życia</i>	591
Wacław Jagielski, <i>Z notatnika podróżnika – plenerowych wspomnień wybranych słów kilka</i>	594
Michał Baca, <i>Wyprawa po złote runo AD 2018</i>	619

ANEKS

<i>Wspomnienia z plenerów malarskich</i>	631
--	-----

Contents

<i>From the Editor</i>	9
------------------------------	---

PART I STANISŁAW GŁAZ SJ: MAN AND SCHOLAR

<i>Stanisław Głaz: Biography – Bibliography</i>	15
<i>Interview of Bogdan Lisiak with Stanisław Głaz</i>	31
Adam Biela, <i>Stanisław Głaz as a Scholar</i>	46
Bogdan Lisiak, <i>The Concept of Religious Experience According to Stanisław Głaz</i>	56
Wiesław Smużny, <i>Stanisław Głaz, the En Plein Air Painter</i>	75
Bp Tadeusz Rakoczy , <i>Letter to Stanisław Głaz</i>	86
Tadeusz Borutka, <i>Letter to Stanisław Głaz</i>	88
Adam Biela, <i>Letter to Stanisław Głaz</i>	90
Tomasz Homa, <i>Letter to Stanisław Głaz</i>	92

PART II IN SEARCH OF THE TRUTH: A PHILOSOPHICAL AND PSYCHOLOGICAL PERSPECTIVE

Tomasz Homa, <i>Faces of the Ethos</i>	95
Piotr Janik, <i>Towards a Philosophy of Human Person</i>	114
Stanisława Tucholska, <i>The Meaning of Life from a Psychological Perspective</i>	127
Barbara Pilecka, Eric Ender, <i>Crisis in a Marriage Relationship</i>	153
Władysław Szewczyk, <i>Dilemmas in Couples Therapy</i>	176
Anna Błasiak, <i>Lost Parenthood – Losing a Child Due to Miscarriage</i>	194
Dariusz Krok, <i>The Mediating Function of Meaning-Making in Relations between Religiousness and Hedonistic Psychological Well-Being in Late Adolescents</i>	211
Jacek Śliwak, Dominika Zarosińska, <i>Central Religiousness and Styles of Thinking about Religion and Coherence of Youth Religious Groups</i>	233
Jan Bielecki, <i>The Creative Behaviours and Interests of Blind Women</i>	260
Robert Janusz, <i>The Origin of Systematic Empirical Research on Electricity and Magnetism</i>	268
Stanisław Radoń, <i>STranscendental States in Light of Neuropsychological Findings</i>	290
Czesław Noworol, <i>Heuristics of Fuzzy Categories in Career Counselling Ethics</i>	319

**PART III
IN SEARCH FOR THE TRUTH: A RELIGIOUS
AND CULTURAL PERSPECTIVE**

Maciej Ostrowski, <i>Christian and the Natural Environment</i>	343
Tadeusz Borutka, <i>Basic Features of Patriotism: Sociological and Pastoral Aspects</i>	362
Janusz Mólka, <i>Work as the Way to Success</i>	396
Renata Jasnos, <i>“My Vineyard, My Very Own, Is before Me”. Motifs and Allusions to the Nuptial Customs in the “Song of Songs”</i>	409
Andrzej Mrozek, <i>Between the Wedding Contract and Love Poetry in Ugarit Texts</i>	430
Anna M. Noworol OV, <i>Faithfulness: Virtue and the Fruit of Hope</i>	449
Beata Topij-Stempińska, Andrzej Paweł Bieś, <i>Family Traditions of Educating Landed Gentry Youth in Jesuit Schools in Galicia in the 19th Century</i>	484
Justyna Łukaszewska-Haberkowa, <i>The Religious Personality of the Philologist, or the Image of God in the Poetry of Zygmunt Kubiak</i>	502
Janusz Smołucho, <i>Ancient and Christian Sources of the Feeling of Nature’s Beauty in Light of the Works of Italian Humanists of the 14th and 15th Centuries</i>	516
Marek Rembierz, <i>Art in the Face of Passing: “Lost Forms” in Tadeusz Król’s Painting</i>	528
Leszek Gęsiak, <i>The Evolution of the Media Coverage of the Coronavirus Issue in the Polish Vatican Radio News Programs during the First Phase of the Pandemic Development</i>	540
Iwona Paślawska-Smęder, <i>Creative Education as a Way of Achieving Inner Harmony between Student and Teacher during Remote Learning</i>	558

**PART IV
ARTISTIC INSPIRATIONS OF STANISŁAW GŁĄZ**

Wacław Jagielski, <i>Instead of an introduction</i>	573
Helena Zadrejko, <i>The origin of open-air events – Greek impressions</i>	575
Wiktor Jerzy Jędrzejak, <i>Is a journey necessary for an artist?</i>	581
Janusz Karbowniczek, <i>Reed in en plein air (En plein air on Syros)</i>	586
Aleksiej Szkurat, <i>Poland – en plein air of my life</i>	591
Wacław Jagielski, <i>From a traveler’s notebook – a few selected en plein air memories</i>	594
Michał Baca, <i>The expedition of the Golden Fleece AD 2018</i>	619

ANNEX

<i>Memories from en plein air painting</i>	631
--	-----

Od Redaktora

Oddajemy w ręce Czytelników publikację jubileuszową Wydawnictwa Naukowego Akademii Ignatianum w Krakowie poświęconą życiu i pracy naukowej Księdza Profesora Stanisława Głaza SJ. Okazję do jej wydania stanowi zbliżająca się siedemdziesiąta rocznica urodzin oraz przypadające w tym roku pięćdziesięciolecie życia zakonnego Jubilata. Pamiątkowy i osobisty charakter dzieła zdecydował o zamieszczeniu pod jednym tytułem nietypowego dla publikacji stricte naukowych zestawu tekstów oraz o układzie kolejnych rozdziałów i oprawie graficznej książki jubileuszowej. Tytuł tomu: *Człowiek w poszukiwaniu prawdy*, zgodnie z zamysłem wydawcy, we właściwy sposób nawiązuje zarówno do drogi życiowej, jak i do złożonych aspektów badań naukowych oraz inspiracji artystycznych Księdza Profesora Stanisława Głaza.

Część pierwsza, poświęcona biografii, bibliografii oraz bezpośrednim komentarzom dorobku naukowego Jubilata, zawiera też obszerny wywiad, który przeprowadził z księdzem Stanisławem jego przyjaciel, Profesor Bogdan Lisiaś SJ. Ta niezwykle szczerą i osobistą reminiscencją odzwierciedla nie tylko obraz barwnej epoki, w której kształtowała się osobowość człowieka i tożsamość księdza-naukowca, ale poprzez autorefleksyjne i krytyczne spojrzenie na złożony ciąg życiowych wydarzeń, osobistego trudu, pokory i wyrzeczeń, oraz kilku szczęśliwych zbiegów okoliczności, które chłopcu z podzamajskiego Zatyła pozwoliły osiągnąć najwyższy poziom kariery uniwersyteckiej, daje czytelnikowi szansę na kontakt z coraz rzadziej obecnym, a poprzez to tym ważniejszym w przekazie naukowym, osobistym doświadczeniem mistrza, nauczyciela i przyjaciela. Zwraca uwagę również kolejny, odmalowany z artystyczną maestrią tekst Profesora Wiesława Smużnego, pt. *Stanisław Głaz jako plenerator malarstwa*. Jak pisze autor rozdziału: „Słowo *plenerator* zostało tutaj utworzone specjalnie na potrzebę określenia wyjątkowości, charakteru, wagi i doniosłości organizacyjnego dzieła i proplenerowej aktywności Księdza Stanisława”. Czy można wyobrazić sobie cenniejszy, piękniejszy i bardziej osobisty prezent urodzinowy niż powołane do życia zupełnie nowe słowo, utworzone specjalnie na

potrzeby syntetycznego odmalowania autorskiej, kreatywnej i służącej dobru wspólnemu działalności Jubilata?

W tej części zamieszczono również nadesłane na ręce Jubilata i przekazane do druku na prośbę Wydawnictwa listy gratulacyjne od przyjaciół i współpracowników Księdza Profesora. Ich lektura wzmaga nie tylko szacunek dla osobistych zasług Jubilata, ale przypomina o znaczeniu dobrych relacji międzyludzkich, wzajemnego uznania, życzliwości, a przede wszystkim wdzięczności – darów coraz rzadszych i tym bardziej cennych we współczesnym świecie.

Część druga, podzielona na dwa rozdziały, to wybór dwudziestu czterech samodzielnych opracowań naukowych, dedykowanych Księdzu Profesorowi Głazowi przez jego przyjaciół, byłych i obecnych współpracowników z wielu ośrodków akademickich w Polsce. Artykuły tu zamieszczone odzwierciedlają przede wszystkim osobiste przekonania, zróżnicowaną metodologię, specyficzne kierunki zainteresowań i wyniki badań ich autorów. Wiele z prezentowanych tekstów zawiera lub odwołuje się wprost do wątków badawczych obecnych w studiach Profesora Głaza. Dziękujemy autorom za podjęcie dodatkowego trudu nadesłania własnych zdjęć i krótkich dedykacji, podkreślających okolicznościowy i pamiątkowy charakter opracowania. Pomimo wyjątkowej interdyscyplinarności nadesłanych prac, mamy nadzieję, że Wydawnictwu udało się nadać temu zbiorowi tekstów spójność tematyczną i logiczną, nawiązującą nie tylko do wielokierunkowości badań naukowych Profesora Głaza, ale przede wszystkim do głównego przesłania tomu jubileuszowego, którym jest zaprezentowanie różnych perspektyw poszukiwania prawdy w doświadczeniu osobistym i religijnym, w relacjach, w edukacji, kulturze, a przede wszystkim w nauce i sztuce.

Ostatnia część jubileuszowej publikacji, zatytułowana „Stanisława Głaza inspiracje artystyczne”, mogłaby wypełnić swoją treścią i formułą osobne, niezależne opracowanie tematyczne. Jednak uznaliśmy, że oddzielenie tematyki pleneratorskiej i podróźniczej Stanisława Głaza od równoległej prezentacji jego dokonań naukowych stanowiłoby niemożliwą i nieuprawnioną próbę rozdzielenia dwóch najbardziej istotnych aspektów życia Księdza Stanisława, spójnie integrujących jego osobowość jezuity, naukowca i społecznika. Tym bardziej, że – jak pięknie pisze w tym rozdziale artysta malarz i podróżnik Wiktor J. Jędrzejak – „świadoma podróż jest celem i wartością samą w sobie, ale jej przebieg pobudza nas do zmian, weryfikacji naszych indywidualnych poglądów w zakresie etyki i szeroko pojętej estetyki”. Kończąc, chciałbym zwrócić uwagę Czytelnika na ostatnie zdanie z przytaczanej już rozmowy Ojca Stanisława z jego przyjacielem i współbratem Bogdanem Lisiakiem. Zdanie to,

wypowiedziane w kontekście pragnienia, brzmi: „[Chciałbym – przyp. M.J.] uwolnić się od własnych struktur myślowych, które niekiedy utrudniają mi życie i spotkania z innym, i z Bogiem”. Mnie osobiście sentencja ta wydaje się nie tylko pięknym mottem księgi jubileuszowej, ale przede wszystkim osobistym przesłaniem doświadczonego człowieka, zakonnika i naukowca, dla kolejnych pokoleń naukowców i duchownych rozpoczynających swoją drogę zawodową i życie konsekrowane. Niech więc wybrzmiały życzenia, aby to pragnienie ziściło się w nieodległej przyszłości w życiu i aktywności księdza Profesora w takiej formie, która zaowocuje dalszym twórczym i radosnym rozwojem. *Ad multos annos* drogi Jubilate!

W imieniu zespołu redakcyjnego
Dr hab. Marcin J. Jabłoński

Część I

Stanisław Głaz SJ: Człowiek i Naukowiec

Stanisław Głaz SJ: Man and Scholar

Człowiek jest przede wszystkim istotą, która szuka prawdy, usiłuje nią żyć i pogłębiać ją w dialogu, który obejmuje dawne i przyszłe pokolenia.

św. Jan Paweł II

Nie przyjmujcie niczego za prawdę, co byłoby pozbawione miłości, ani nie przyjmujcie niczego za miłość, co byłoby pozbawione prawdy; jedno pozbawione drugiego staje się niszczącym kłamstwem.

św. Teresa Benedykta od Krzyża – Edyta Stein

Człowiek nie chce istnieć za wszelką cenę, ale to, czego naprawdę chce, to żyć z sensem. Dla egzystencji miarodajne i decydujące nie jest jej trwanie, ale pełnia jej sensu.

Viktor Frankl

Nawet jeśli [...] wydaje ci się, że jesteś daleko od Boga, to i wtedy bądź przekonany, że On jest blisko. [...] niezależnie od tego, czy człowiek jest daleko, czy blisko, On zawsze zostaje w pobliżu, a jeśli nie może być wewnątrz, nie odchodzi dalej niż za próg.

Mistrz Eckhart

Stanisław Głaz SJ

Biografia – Bibliografia

Biografia

Stanisław Głaz, syn Piotra i Marii z domu Komadowskiej, urodził się 3 II 1952 roku w Lubyczy-Zatyle na Zamojszczyźnie. W latach 1966–1971 uczęszczał do Technikum Rolniczo-Łąkarskiego w Przemyślu. Do Towarzystwa Jezusowego wstąpił 8 XI 1971 roku. Dwuletni nowicjat odbył w Starej Wsi koło Krosna pod opieką o. Kazimierza Kucharskiego SJ. Studiował filozofię na Wydziale Filozoficznym Towarzystwa Jezusowego w Krakowie (1973–1975), po czym wyjechał do Włoch, gdzie studiował teologię – najpierw w Neapolu na Pontificia Facoltà Teologica dell'Italia Meridionale, sezione San Luigi (1975–1978), a potem w Rzymie na Pontificia Università Gregoriana (1978–1980), uzyskując kościelny stopień licencjata teologii (magisterium). W 1982 roku ukończył studia na Wydziale Filozoficznym TJ w Krakowie ze stopniem licencjata (magistra) filozofii. W latach 2007–2009 studiował psychologię na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II w Lublinie i uzyskał tytuł magistra psychologii.

Święcenia diakonatu otrzymał w Neapolu z rąk ks. kardynała Corrado Ursi (1978), a prezbiteratu udzielił mu ks. arcybiskup Jerzy Ablewicz w Nowym Sączu 29 VI 1978 roku, w uroczystość św. Piotra i Pawła. Trzecią probację, pod kierunkiem o. Mieczysława Bednarza SJ, odbył na Wierzejach koło Piotrkowa Trybunalskiego. Profesję zakonną czterech ślubów złożył w Starej Wsi w 1985 roku.

W 1989 roku ks. Stanisław uzyskał doktorat z zakresu filozofii na Wydziale Filozoficznym Towarzystwa Jezusowego w Krakowie na podstawie rozprawy pt. *Poczucie zmiany siebie w okresie tworzenia się osobowości dojrzałej (studium empiryczne)*. Promotorem pracy doktorskiej była prof. dr hab. Zenomena Płużek, a recenzentami: prof. dr hab. Roman Darowski SJ i ks. prof. dr hab. Henryk Piszkański.

Dalsze poszukiwania naukowe zaowocowały pracą doktorską z teologii życia wewnętrznego, zatytułowaną *Zagadnienie doświadczenia religijnego (próba syntezy)*, którą obronił na Wydziale Teologii Papieskiej Akademii Teologii w Krakowie, uzyskując w 1995 roku stopień doktora teologii. Obowiązki promotora pełnił prof. dr hab. Dominik Wider OCD, a recenzentami byli: ks. prof. dr hab. Walerian Słomka i ks. prof. dr Aleksander Usowicz.

21 X 1996 roku odbył kolokwium habilitacyjne na Wydziale Filozofii Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Podstawą uzyskania stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych z zakresu filozofii była rozprawa *Intensywność doświadczenia religijnego a koncepcja siebie* oraz dotychczasowy dorobek naukowy. Recenzentami byli: ks. prof. dr hab. Józef Makselon, prof. dr hab. Zenomena Płużek i prof. dr hab. Ryszard Stachowski.

8 IX 1998 roku, na wniosek Rady Wydziału Filozoficznego Towarzystwa Jezusowego w Krakowie, Przełożony Generalny TJ i równocześnie Wielki Kanclerz tegoż Wydziału Peter-Hans Kolvenbach – po uzyskaniu *Nihil obstat* Watykańskiej Kongregacji *de Institutione Catholica* – mianował ks. Stanisława Głaza profesorem nadzwyczajnym na tym Wydziale. W roku 2019, na podstawie umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Konferencją Episkopatu Polski, otrzymał tytuł profesora tytularnego nauk teologicznych. Natomiast w roku 2020 Wielki Kanclerz Wydziału Arturo Sosa mianował ks. Stanisława Głaza profesorem zwyczajnym.

W latach 1980–1990 pracował w ośrodkach parafialno-duszpasterskich w Opolu, Wrocławiu, Gliwicach i przez krótki czas w Chicago (1985). Od 1990 do 1993 roku przebywał w Grecji, gdzie pełnił funkcję Prezydenta Szkoły Polskiej w Atenach. W tym okresie miał możliwość weryfikacji swojego dotychczasowego dorobku naukowego i jego konfrontacji z praktyką ludzkiej codzienności.

W latach 1998–2004 pełnił obowiązki przełożonego wspólnoty zakonnej w Krakowie Przegorzalach. W tych też latach, a także w następnych, zorganizował kilkadziesiąt plenerów malarskich w kraju i za granicą. Jest założycielem i czynnym pracownikiem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej przy Akademii Ignatianum oraz brał czynny udział w powstaniu Instytutu Psychologii w Ignatianum. Był współzałożycielem Stowarzyszenia Artystycznego „Form-Art” i galerii malarskiej „De Facto” z siedzibą w Bielsku-Białej. Celem Stowarzyszenia było wspieranie młodzieży uzdolnionej artystycznie i młodych malarzy.

Stanisław Głaz jest związany z kilkoma ośrodkami naukowymi, gdzie prowadzi wykłady i seminaria licencjackie, magisterskie oraz doktoranckie. Od

1993 roku pracuje w Akademii Ignatianum w Krakowie (do roku 2011 Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” w Krakowie). W latach 1995–2013 pracował w Instytucie Teologicznym św. Jana z Kęt w Bielsku-Białej. W roku 1996 prowadził wykłady w Wyższym Seminarium Duchownym Braci Mniejszych Kapucynów w Krakowie. Od 2007 do 2015 roku wykładał w Wyższej Szkole Ubezpieczeń w Krakowie, gdzie pełnił rolę dziekana i prorektora. Natomiast w 2014 roku, na zaproszenie władz słowackiego Uniwersytetu Trnavskiego (Trnavská univerzita v Trnavie), prowadził zajęcia w tamtejszym Instytucie Psychologii. W trakcie swej działalności dydaktycznej Głaz wypromował wiele osób ze stopniem licencjusza, magistra i doktora.

Jego zainteresowania naukowe związane są przede wszystkim z problematyką struktury, dynamiki i rozwoju osobowości człowieka. Główny kierunek jego poszukiwań naukowych dotyczy opracowania nowego paradygmatu doświadczenia religijnego, czyli przeżycia obecności Boga i nieobecności Boga, a także opuszczenia przez Boga, oraz ukazania związku tego rodzaju przeżyć z takimi elementami ludzkiego życia, jak jego sens, niepokój egzystencjalny, samowiedza, altruizm, empatia i wartości. W związku z tym opracował kilka narzędzi badawczych, takich jak: *Kwestionariusz Struktury Przeżycia Religijnego*, *Kwestionariusz Trudności Religijnych*, *Skala Doświadczenia Religijnego*, *Skala Intensywności Doświadczenia Religijnego*, *Skala Opuszczenia przez Boga*. Można powiedzieć, że prowadzone przez niego badania odnoszą się do wymiaru psychicznego i duchowego człowieka. Skupiają się one na poszukiwaniu pozytywnej funkcji religii i związanego z nią przeżycia religijnego, czyli obecności Boga i nieobecności Boga, a także przeżycia opuszczenia przez Boga w życiu człowieka oraz udziału pozytywnej roli wyżej wspomnianych elementów ludzkiego życia w holistycznym rozwoju człowieka. Rezultatem analizy doświadczenia religijnego są skonstruowane przez niego testy umożliwiające jakościowe i ilościowe badania zagadnienia doświadczenia religijnego, którego, jak dotąd, nie podjęto na gruncie nauk empirycznych.

Stanisław Głaz jest autorem licznych monografii oraz artykułów, zarówno w czasopiśmie naukowych, jak i opracowaniach zbiorowych. Brał też czynny udział w wielu konferencjach międzynarodowych i krajowych.

BIOGRAPHY

Stanisław Głaz was born on the 3rd February 1952 in Lubyca-Zatyle near Zamość in Poland. He attended the Agricultural Technical Secondary School in Przemyśl from 1966 to 1971. He joined the Society of Jesus in 1971, and was ordained a priest in 1978. He studied philosophy at the Department of Philosophy at the Society of Jesus in Kraków. He graduated from theological studies in Italy (Naples, Rome) and psychology in the John Paul II Catholic University of Lublin.

He received a PhD degree in philosophy from the Department of Philosophy at the Society of Jesus in Kraków, based on the dissertation *The feeling of self-change in the process of shaping a mature personality (Poczucie zmiany siebie w okresie tworzenia się osobowości dojrzałej)*, in 1989.

As a result of his further scientific work, he presented a doctoral dissertation in theology entitled *The issue of religious experience (Zagadnienie doświadczenia religijnego)* in the Department of Theology at the Pontifical Academy of Theology in Kraków, in 1995.

In the following year, he had a post-doctoral colloquium in the Department of Philosophy at the Pontifical Academy of Theology in Kraków. The basis for that colloquium was the dissertation entitled *Intensity of religious experience and self-concept (Intensywność doświadczenia religijnego a koncepcja siebie)*.

The Superior General of the Society of Jesus, on the recommendation of the Council of the Department of Philosophy at the Society of Jesus in Kraków in 1999, and the Great Chancellor of that Department, Peter-Hans Kolvenbach, raised him to the rank of the *professor extraordinarius* on receipt of *Nihil obstat* of the Vatican Congregation for Catholic Education.

In the years 1980–1993, he worked in parish-priest centres in Opole, Wrocław, Gliwice and Athens, where he had the opportunity to verify his theoretical knowledge with everyday human practice.

He performed the function of Father Superior of the Jesuit community in Kraków-Przegorzały, in the years from 1998 to 2004. From that time onwards, he organized numerous En plain air painting workshops in Poland and abroad. He was a co-founder of the Form-Art Artistic Society and the De Facto Painting Gallery in Bielsko-Biała. The aim of the Society is to support the artistic talents of young painters.

He has been employed at the Higher School of Philosophy and Pedagogy “Ignatianum” in Kraków, which is called The Jesuit University Ignatianum in

Kraków, since 1.10.2011, where he gives lectures and conduct BA, MA and PhD seminars. He also worked at the Saint John of Kent Theological Institute in Bielsko-Biała, and he used to give lectures at the Major Seminary of the Order of Friars Minor Capuchin in Kraków, as well as lectures at the Higher School of Insurance in Kraków. He has supervised many graduates of BA, MA and PhD studies.

In his scientific work he has also invented a number of research tools. *Religious Experience Questionnaire Structure (Kwestionariusz Struktury Przeżycia Religijnego)* intended to study the religious experience structure of God's presence and God's absence as well as the religious crisis; *Religious Difficulties Questionnaire (Kwestionariusz Trudności Religijnych)* refers to the religious life development and difficulties related to it; *The Intensity of Religious Experience Scale (IRES) (Skala Intensywności Doświadczenia Religijnego)* measuring the intensity of religious experience of God's presence and absence in the life of individuals; *The Scale of Abandonment by God (SAG) (Skala Opuszczenia przez Boga)* to measure the experience of abandonment by God.

His scientific research focuses on the paradigm of religious experience, which includes the experience of God's presence and absence, as well as showing the positive relationship of that experience with other aspects of human life such as its meaning, existential fear, self-knowledge, altruism, empathy or values. It could be said that his research relates to man's mental and spiritual dimension as components of human life in the holistic development of man.

He stresses that philosophy, theology, and psychology need one another, since they have similar tasks and, even though they deal with different aspects of human life, they have similar aims. This approach applies to the integral development of every human being and leads to a deeper experience of their lives and better functioning in the world, as well as a more profound relationship with God.